



Είναι αλήθεια πως οι απόστολοι έδειξαν το δρόμο. Άνοιξαν την εκκλησία στον κόσμο της εποχής τους, στους ε-θνικούς, στους Ιουδαίους. Δεν παρέμειναν μία...

κλειστή ομάδα, αλλά κοινώ νησαν στους ανθρώπους τη ζωή που ξεκινούσε με την ανάσταση του Θεανθρώπου. Κι αυτό συνέβη όταν κατά την Α' Αποστολική Σύνοδο (49 μ.Χ.) στα Ιεροσόλυμα, αποφάσισαν πως δεν χρειάζεται να περιτέμνεται κάποιος για να γίνει χριστιανός. Ήταν η στιγμή που ο νόμος και οι κανόνες έμπαιναν στην άκρη.

Κάποιοι θεωρούν τον εαυτό τους άθεο. Δεν θα συμφωνήσω μαζί τους. «Δεν υπάρχει συνεπής αθεΐα» κατά Μπερντιάεφ. Όπως, μάλιστα, ισχυρίζεται σε βιβλίο του, ο Ρώσος φιλόσοφος, «ο άνθρωπος περισσότερο κλείνει προς την ειδωλολατρία, παρά προς την αθεΐα». Δεν γνωρίζω αν είναι ακόμη της μόδας να ισχυρίζεται κάποιος ότι είναι άθεος. Εκείνο που γνωρίζω είναι πως η ζωή η ίδια, οι συμπεριφορές και οι ενέργειες μας, δείχνουν πως πολλά είναι σχετικά. Γράφει, γι' αυτό ο Μπερντιάεφ: «Αναγνωρίζει το "θείο" ακόμη κι όταν αρνείται τον Θεό, και υπάρχει εντός του μια ανάγκη του "θείου", που δεν μπορεί να την υπερνικήσει... Η ύπαρξη του θείου και του ιερού βρίσκονται a priori σ' όλες τις ανθρώπινες αξιολογικές κρίσεις και σε κάθε στάση του ανθρώπου έναντι της ζωής. Ο άθεος μπορεί από τη φύση του να είναι πολύ θρησκευτικός τύπος. Οι άθεοι μαρξιστές είναι μεγάλοι πιστοί. Το θείο και το ιερό υπάρχει και σ' αυτούς, μολονότι δεν επιθυμούν να το αναγνωρίσουν... Δεν υπάρχει αθεϊσμός, αλλά μάλλον αντι-θεϊσμός».

Συμφωνώ με τα λόγια του Μπερντιάεφ. Και είναι καιρός οι σκέψεις που εκφράζει στην «Αλήθεια και Αποκάλυψη» να τεθούν σοβαρά υπόψη όλων των

εκκλησιαστικώ ν, εάν θέλουμε, βέβαια, να έρθουμε σε συνάντηση με όσους θεωρούν τον εαυτό τους άθεο ή αναζητούν τον Θεό. Τα πράγματα δεν έχουν απόλυτο χαρακτήρα. Η απολυτότητα είναι γνώ ρισμα ολοκληρωτικώ ν καθεστώ των και νοοτροπιώ ν. Στην εκκλησία υπάρχει ελευθερία, αγάπη, συνάντηση προσώ πων, κοινωνία προσώ πων, αλληλοπεριχώ ρηση προσώ πων, καταστάσεις που δεν δημιουργούν κανέναν απωθημένο και φοβία στον χριστιανό. Είναι καιρός για έντονο προβληματισμό, άνοιγμα στην κοινωνία, στους ανθρώ πους που δεν πιστεύουν στον Θεό, σ' εκείνους που Τον αμφισβητούν. Ο Χριστός δεν έδωσε κανέναν. Δεν είδε το κακό σε κανένα πρόσωπο. Πρόσωπα κοιτούσε ο Χριστός. Και έβλεπε αρνητές Του που αργότερα έδωσαν τη ζωή τους για το Όνομα Του.

Αν μπορούσαμε να δώ σουμε ένα σχήμα στις σκέψεις, θα λέγαμε πως συναντούμε την αθεΐ α της ημέρας (Διαφωτισμός) όπου δίνεται βάση στην υπεροχή της λογικής και η αθεΐ α της νύκτας, η οποία κρατάει πολύ σκληρή στάση απέναντι στον Θεό (Michael Onfray). Το πρόβλημα του Θεού απασχολεί τους άθεους. Δεν ξύπνησαν μία μέρα και είπαν, α, εγώ δεν πιστεύω στον Θεό, δεν υπάρχει Θεός, όλα είναι η μοίρα μας ή κάποια άλλη δύναμη και αιτία. Εμείς οι χριστιανοί, συχνά, δείχνουμε αντιπάθεια προς τους άθεους. Είμαστε, όμως, χριστιανοί! Βλέπουμε τον Νίτσε και αντί να γνωρίσουμε τι εννοεί με τη φράση του «ο Θεός είναι νεκρός», του ρίχνουμε πέτρες. Ακούμε για Sartre, τον Camus και αντί να εστιάσουμε στα δικαιώ ματα που έδωσε η δυτική εκκλησία, η οποία γέννησε την αθεΐ α, τους φτύνουμε. Ε, όχι, δεν είναι σοβαρά και υπεύθυνα πράγματα αυτά.

Οι χριστιανοί καταντάμε νευρωτικοί με τέτοιες συμπεριφορές, συμπεριφορές που δεν είχε ο Χριστός απέναντι σε όσους αναζητούσαν και αναδείκνυε την πίστη που δεν γνώ ριζαν ακόμη και οι ίδιοι ότι είχαν μέσα τους. Προσέξτε τα όσα γράφει ο Μπερντιάεφ στο βιβλίο του: «Η αγανάκτηση που οι χριστιανοί δείχνουν έναντι των αθεϊστώ ν και της στρατευμένης αθεΐ ας, συχνά είναι ευτελής διότι είναι οι δικές τους παραμορφωμένες αντιλήψεις για τον Θεό, και ο δικός τους άθεος βίος, που προκαλούν αυτή την αθεΐ α... Δεν είναι χριστιανός αυτός που είναι αυτοϊκανοποιημένος και περιφρονεί τους άλλους, για τους οποίους το πρόβλημα του Θεού είναι βασανιστικό. Σίγουρα δεν είναι αυτός που περιφρονεί τον Nietzsche, επί παραδείγματι. Ο άθεος μπορεί να είναι καλύτερος από αυτόν που επαναλαμβάνει "Κύριε, Κύριε. Η αθεΐ α έχει την εσωτερική της διαλεκτική».

Να βγούμε από το καβούκι μας. Να βγούμε από τα πολυτελή μας γραφεία και να κατοικήσουμε εκεί από όπου ξεκίνησε η εκκλησία. Από τις αγορές και τις πλατείες. Αυτός είναι ο φυσικός της χώ ρος. Αντ' αυτού, από τη μία καλούμε τον κόσμο στην εκκλησία χωρίς να βγούμε έξω στον κόσμο (όχι να γίνουμε κόσμος), και από την άλλη λιθοβολούμε κάθε έναν που δεν συμφωνεί μαζί μας. Οι άθεοι δεν έγιναν άθεοι από επιλογή. Από έντονους προβληματισμούς έγιναν άθεοι. Και κάποια δικαιώ ματα, τα δώ σαμε εμείς. Εμείς τους παρουσιάσαμε έναν ξένον Θεό, ανάξιο Θεό προς αυτό που ο Ίδιος είναι. Έχουμε κι εμείς ευθύνη. Ξεχάσαμε πως είναι να προβληματίζεσαι, να παλεύεις με τον πόνο, τη φθορά, τον θάνατο. Γίναμε χειροκροτητές του εαυτού μας και αφήσαμε τον κόσμο να λύσει μόνος τους κάθε τι που τον βαραίνει και τον αιχμαλωτίζει. Να αγωνιστούμε για να φέρουμε τον Camus, τον Nietzsche, τον Sartre, τον Heidegger, στην εκκλησία, μέσα στον ναό. Και να διαλεχθούμε μαζί τους. Να φέρουμε σε συνάντηση τους ανήσυχους Πατέρες με τους «άθεους» φιλοσόφους. Και να αφήσουμε τον ηθικισμό, τις μεγάλες μετάνοιες,

την αποθέωση μας και κάθε αισχρή νοσηρή έκφραση παραθρησκευτικότητας έξω από τον ναό. Δοξαστήκαμε και κοιτούσαμε τον άνθρωπο στην τσέπη, όχι στα μάτια. Και δικαίως μας λιθοβολούν.

Πιστεύω πως οι άθεοι είναι οι καλύτεροι φίλοι του Χριστού. Δεν έχουν φανερωθεί ως γνήσιοι φίλοι του Νυμφίου, γιατί παίζουν ακόμη κρυφτό. Και το κρυφτό αυτό, πολλές φορές, εμείς τους το επιβάλλουμε. Εμείς δίνουμε δικαιώματα και εμφανίζουμε έναν Θεό ως ειδωλοποιημένη εικόνα, όχι, όμως, ως πρόσωπο. Να καλέσουμε τους άθεους στην εκκλησία. Και να τους καλέσουμε χωρίς προϋποθέσεις. Ο Χριστός δεν έθεσε ποτέ καμία προϋπόθεση όταν συναντούσε τον κόσμο. Να τους πούμε πως θέλουμε να τους γνωρίσουμε, να συναντήσουμε τα πρόσωπα τους και να τους κοινωνήσουμε τη ζωή της εκκλησίας, έτσι, όπως είναι, αθόρυβη, ταπεινή, μυστική, μεταμορφωτική, σωτηριώδη, άγια. Να σπάσουμε τις πόρτες, για να δουν φως, να διώξουμε τις ανασφάλειες και να τους γνωρίσουμε Εκείνον που δεν γνώρισαν.

π. Ηρακλής Αθ. Φίλιος (Βαλκανιολόγος, Θεολόγος)
Εφημέριος Ι. Ν. Αγίου Δημητρίου Διάβας